

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
Навчальний рік 2021-2022

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Історія медицини»

Нормативний чи вибіркового освітній компонент вибірковий

Форма здобуття освіти очна
(очна, заочна, дистанційна)

Галузь знань «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність «Медицина»
(шифр і назва спеціальності)

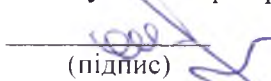
Спеціалізація (за наявності) _____

Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма) другого
(магістерського) рівня вищої освіти

Курс перший

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Протокол від «27» серпня 2021 року № 13
Завідувач кафедри

(підпис) В.А. Огнєв
(ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем громадського здоров'я

Протокол від «1» вересня 2021 року № 2
Голова

(підпис) В.А. Огнєв
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Огнєв В.А., завідувач кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, професор, д.м.н
2. Мартиненко Н.М., доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, к.і.н
3. М'якина О.В., доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, к.м.н

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Огнєв Віктор Андрійович , завідувач кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, професор, д.м.н
Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше)	Громадське здоров'я, Основи громадського здоров'я, Доказова медицина з основами сучасної епідеміології, Біостатистика, Організація медико-соціального наукового дослідження, Комунікація в сфері охорони здоров'я Сайт університету: http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=232%3A2011-05-19-08-08-34&catid=7%3A2011-05-09-09-08&Itemid=27&lang=uk ACU: http://31.128.79.157:8080//profile Moodle: http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=4918 ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7319-1424 Scopus: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57208735130
Контактний тел.	+38-099-95-47-120, 057-707-73-20
E-mail:	v.ognev.khnmu@gmail.com
Розклад занять	Відповідно до розкладу навчального відділу
Консультації	середа 15.30-17.00
Локація	Ауд. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
Прізвище, ім'я по батькові викладача	Мартиненко Наталія Миколаївна , доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, кандидат історичних наук
Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше)	Історія та філософія медицини ACU: http://31.128.79.157:8080//profile Moodle: http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=45 ORCID: http://orcid.org/0000-0003-3018-2514 Google Scholar: http://scholar.google.ru//citations
Контактний тел.	+38-067-906-15-69, 057-707-73-20
E-mail:	nm.martynenko@knmu.edu.ua

Розклад занять	Відповідно до розкладу навчального відділу
Консультації	четвер 15.30-17.00
Локація	Ауд. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Прізвище, ім'я по батькові викладача	М'якіна Олександр Володимирович , доцент, кандидат медичних наук
Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше)	Ведення медичної документації, Історія медицини, Громадське здоров'я, Основи здорового способу життя АСУ: http://31.128.79.157:8080//profile Moodle: http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=
Контактний тел.	+38-096-305-09-92 057-707-73-20
E-mail:	myakina_oleksandr@ukr.net
Розклад занять	Відповідно до розкладу навчального відділу
Консультації	вівторок 15.30-17.00
Локація	Ауд. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Історія медицини» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) 222 «Медицина» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності «Медицина».

Опис навчальної дисципліни (анотація) Вибіркова дисципліна «Історія медицини» є спрямовуючою і пов'язуючою ланкою у вивченні розвитку всіх галузей медицини. Вивчаючи цю дисципліну у студентів формується комплексний підхід до історії медицини як до цілісного культурологічного процесу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальна історія медицини, вивчення закономірностей розвитку медичних знань та медичної діяльності в різні історичні епохи.

Міждисциплінарні зв'язки: матеріали з історії медицини співвідносяться з матеріалами з історії науки, релігії, філософії, економіки, права, суспільної психології.

Пререквізити. Ґрунтується на вивченні здобувачами освіти навчальних дисциплін: Історія України та української культури; анатомії людини, гістології, цитології та ембріології.

Постреквізити. Знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни, потрібні для вивчення фундаментальних та клінічних дисциплін.

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є отримання інформації про походження, формування і розвиток медицини в різні історичні періоди, а також, формування у здобувачів освіти цілісної уяви про зародження та розвиток медицини в залежності від суспільно-економічної формації; забезпечення фундаментальної медичної підготовки та набуття практичних навичок для подальшої професійної діяльності лікарів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є визначення періодів накопичення знань і практик надання медичної допомоги в різні історичні періоди, вивчення поглядів на стан здоров'я, причини захворювань, засоби профілактики, лікування в залежності від світогляду та умов життя у відповідні історичні періоди; визначення та обґрунтування засобів лікування в залежності від стану наук та науково-технічного прогресу; внесок у світову скарбницю медицини видатних вчених, лікарів; знайомство з основними джерелами з історії медицини; знання специфіки та особливостей розвитку медицини України у різні історичні періоди, а також, формування основ професійної культури, виховання гордості та відчуття необхідності обраної спеціальності.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

1.3.1. Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

– *інтегральних*:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері охорони здоров'я та за спеціальністю «Медицина» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

– *загальних*:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і набути сучасних знань; знання та розуміння предметної області та розуміння професії; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; мати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатності до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; демонструвати здатність діяти соціально свідомо.

– *спеціальних (фахових, предметних)*:

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі

«Матриці компетентностей»:

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим.	+	+		+
2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.	+	+	+	+
3.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	+	+		+

4.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	+	+		+
5.	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	+	+	+	+
6.	Здатність діяти соціально свідомо	+	+	+	+

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами освіти наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН 1 Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПРН 2 Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

ПРН 3 Знати про фактори, що впливають на історію та розвиток медицини, досягнення медицини на різних етапах розвитку світової історії; внесок видатних діячів світової та української медичної науки в національну і світову медицину;

ПРН 4 Визначати проблеми розвитку охорони здоров'я та медичної служби в Україні.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **соціальних навичок (Soft skills):**

- застосовувати свої знання при вирішенні професійних проблем;
- сприяти духовному відродженню української медицини;
- орієнтуватися в сучасних проблемах охорони здоров'я і сприяти їх вирішенню.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 222 «Медицина» (шифр і назва)	Рік підготовки (курс):	
		1-й	
		Семестр	
		1-й	
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 20 самостійної роботи – 70	Освітній ступінь: другий (магістерський)	Лекції	
		10 год.	
		Практичні, семінарські	
		10 год.	
		Самостійна робота	
		70 год.	
		Індивідуальні завдання: – год.	
Вид контролю: залік			

2.1. Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Історія медицини як наука і предмет викладання. Медицина первісного суспільства. Медицина Стародавнього Світу.	2	Лекція-візуалізація
2	Медицина Середньовіччя та за доби Відродження.	2	Лекція-візуалізація
3	Медицина Нового часу.	2	Лекція-візуалізація
4	Внесок вчених України у розвиток медичної науки.	2	Лекція-візуалізація
5	Історія Харківського національного медичного університету та його місце в медичній освіті і науці.	2	Лекція-візуалізація
	Всього лекційних годин	10	

2.2.2 Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Виникнення медицини та її розвиток у первісному суспільстві. Медицина Античного світу.	2	розповідь-пояснення, презентація, метод проєктів	реферати, письмове опитування
2	Медицина Середньовіччя та за доби Відродження.	2	розповідь-пояснення, презентація, метод проєктів	реферати, письмове опитування
3	Медицина Нового часу (середини XVII – початку XX століть).	2	розповідь-пояснення, презентація, метод проєктів	реферати, письмове опитування
4	Вчені-медики України.	2	розповідь-пояснення, презентація, метод проєктів	реферати, письмове опитування
5	Історія Харківського національного медичного університету з 1805 року по сьогодні.	2	розповідь-пояснення, презентація, метод проєктів	реферати, письмове опитування
	Всього годин семінарських занять	10		

2.2.5 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Медицина первісного суспільства та Стародавнього Світу	7	пошуковий	анотації
2	Розвиток медицини Середньовіччя та за доби Відродження	10	пошуковий	анотації
3	Медицина Київської Русі (IX–XII століть)	8	пошуковий	анотації

4	Медицина України (XII – XVII століть)	10	пошуковий	анотації
5	Розвиток медицини в Україні (XVIII– поч. XX ст.)	8	пошуковий	анотації
6	Історія охорони здоров'я у Харкові з моменту заснування міста в середині XVII – до поч. XXI ст.	12	пошуковий	анотації
7	Діяльність Харківського Медичного Товариства	8	пошуковий	анотації
8	Медична етика і деонтологія в сучасному світі	7	пошуковий	анотації
	Всього годин	70		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1 Поточна навчальна діяльність здобувачів вищої освіти контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння студентами кожної теми дисципліни та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. Для здобувачів заочної форми навчання до поточних оцінок також належить оцінка за виконане індивідуальне завдання. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Оцінювання поточної та загальної навчальної діяльності (ПНД, ЗНД): Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність проводиться відповідно згідно інструкції «З оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Харківському національному медичному університеті», затвердженій наказом ХНМУ № 181 від 21.08.2021.

Підсумковий бал за ЗНД у семестрі визначається як середнє арифметичне національних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми. До суми балів за ЗНД включається також оцінка за виконану індивідуальну роботу. Відповідно до вказаної Інструкції, перерахунок середньої оцінки за загальну навчальну діяльність (ЗНД) у багатобальну шкалу, для дисциплін, що завершуються заліком проводиться відповідно до таблиці 1.

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132

4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Проведення та оцінювання підсумкового заняття.

Підсумкове заняття (ПЗ) проводиться за розкладом, під час останнього заняття. Підсумкове заняття передбачає тестові завдання, які виносяться на ПЗ і повинні бути розглянуті в повному обсязі на практичних заняттях з роз'ясненням їх навчальної сутності, тощо.

Оцінювання освоєння практичних навичок, наведені у таблиці 2 «Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти з дисциплін», зокрема оцінювання практичних навичок, що додаються.

Таблиця 2

Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти з дисциплін

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна

«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів

Під час оцінювання знань здобувача, що входять до підсумкового заняття (ПЗ) виставляється оцінка за національною шкалою, яка рахується як оцінка за ЗНД. (таблиця 3)

Таблиця 3

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Оцінка з дисципліни виставляється лише здобувачам, яким зараховані усі заняття включаючи підсумкове заняття.

3.1 Питання до заліку

1. Що вивчає історія медицини?
2. Які джерела надають нам відомості про розвиток медицини?
3. Які методи лікування використовували за первісного ладу?
4. Як релігія впливала на медицину первісного суспільства?
5. В чому полягали особливості храмової медицини у Стародавній Греції?
6. Які медичні школи Стародавньої Греції відомі і в чому полягали особливості їх вчень?

7. В чому полягали причини виникнення хвороб за Гіппократом?
8. Яких принципів лікування дотримувався Гіппократ?
9. Які риси притаманні медицині елліністичного періоду?
10. Назвіть основні риси розвитку медицини Стародавнього Риму?
11. Що ви знаєте про Цельса і його трактат «Мистецтво»?
12. Який внесок у розвиток медицини зробив Гален?
13. Назвіть особливості розвитку медицини у Західній Європі доби Відродження.
14. Що Ви знаєте про Андреаса Везалія та його фундаментальну працю?
15. Який внесок у розвиток медицини зробив Вільям Гарвей?
16. Кого вважають засновником учення про заразні хвороби?
17. Що Ви знаєте про розвиток хірургії у середньовічній Європі?
18. Який внесок у розвиток хірургії зробив Амбруаз Паре?
19. Які особливості мав розвиток медицини у Візантійській імперії?
20. Які нові медичні установи з'явилися у Візантії?
21. Які особливості мала медицина в Арабських халіфатах?
22. Які медичні установи існували в містах Арабських халіфатів?
23. Що Вам відомо про Ібн-Сіну та його медичну працю?
24. Які особливості притаманні медицині Західної Європи доби раннього і класичного Середньовіччя?
25. Як впливала католицька церква на медичну науку?
26. Якою була медична освіта у Західній Європі за доби класичного Середньовіччя?
27. Що спричинило поширення інфекційних хвороб в період Середньовіччя?
28. Які протиепідемічні заходи вживала медицина за Середньовіччя?
29. Які методи фізіологічних досліджень були найпершими?
30. Яке відкриття зробив Е. Дженнер?
31. Які з найвизначніших відкриттів в галузі фізіології Ви можете назвати?
32. Який внесок у медицину зробив Рене Лаеннек?
33. Які методи попередження розвиткові гнійних процесів у ранах забуло запропоновано у першій половині XIX століття?
34. Що Ви знаєте про закон Белла-Мажанді?
35. Як розвивалася фізіологія й експериментальна медицина у XIX ст.?
36. Кого з видатних східноєвропейських фізіологів Ви знаєте? Які вони зробили відкриття?
37. Які відкриття в офтальмології зробив Герман Гельмгольц?
38. Яке відкриття зробив Луї Пастер?
39. Який внесок у медицину зробив Роберт Кох?
40. Яке відкриття зробив Вільгельм Рентген?
41. Які методи наркозу були запропоновані у XIX столітті?
42. Кого з українських вчених вважають засновником вітчизняного акушерства і педіатрії?
43. Що Ви знаєте про М.І. Пирогова?
44. Хто виклав фагоцитарну теорію імунітету?

45. Разом із яким ученим М.Ф. Гамалія заснував бактеріологічну станцію?
46. Кого з українських вчених вважають засновником вітчизняної наукової школи анатомів?
47. Хто з вітчизняних медиків запровадив сортування поранених в період Кримської війни?
48. Які проблеми фізіології і медицини вивчав вихованець Харківського університету О.М. Філомафитський?
49. Яким шляхом, на думку українського вченого XVIII століття Д. С. Самойловича, передавалася бубонна чума?
50. Хто був засновником Харківського університету? Що Ви знаєте про цю людину?
51. Коли на медичному факультеті з'явилися перші справжні студенти? Чому так сталося?
52. Хто з видатних вчених-медиків працював на медичному факультеті Харківського університету?
53. Коли медичний факультет Харківського університету почав навчати студентів у власних клініках? Як вони були обладнані?
54. Завдяки кому з учених медичний факультет Харківського університету одержав Клінічне містечко з 4-х клінік? Коли це відбулося?
55. Які періоди розвитку пройшла Харківська вища медична школа?
56. Чому А.П. Чехов назвав професора Л.Л. Гіршмана «святою людиною»?
57. Харківське медичне товариство зробило багато корисних справ для населення міста? Про які з них Ви можете розповісти?
58. Коли у Харкові було організовано Жіночий медичний інститут? З якими перепонами зіткнулися його організатори?
59. Що Ви знаєте про академіка В.Я. Данилевського?
60. Коли і за яких обставин була заснована Харківська медична академія? Які навчальні заклади увійшли до її складу?
61. Що Ви знаєте про академіка Л.Т. Малую?
62. Імена кого з учених-медиків увічнено у назвах вулиць нашого міста? Чим уславились ці люди?

3.2 Контрольні питання

1. Предмет і джерела вивчення курсу «Історія медицини».
2. Поняття хвороби і методи лікування за первісного ладу.
3. Особливості храмової медицини Стародавньої Греції.
4. Лікарі доби античності і їх внесок у розвиток медицини.
5. Особливості розвитку медицини в Арабських халіфатах.
6. Особливості розвитку візантійської медицини.
7. Особливості розвитку медицини у країнах Західної Європи за доби Відродження.
8. Які наукові відкриття Модерної доби істотно вплинули на розвиток медицини?
9. Винахід яких медичних інструментів та приладдя Нового часу істотно полегшив працю лікарів? .

10. Видатні постаті медицини Модерної доби.
11. Які методи обстеження хворих почали використовувати лікарі за Модерної доби?
12. Розвиток медицини в Україні за доби Київської Русі.
13. Розвиток медицини в Україні за Модерної доби.
14. Історія Харківського національного медичного університету.
15. Діяльність Харківського Медичного Товариства.
16. Видатні професори Харківського національного медичного університету і їх внесок у розвиток вітчизняної і світової медицини.

3.4 Індивідуальні завдання

1. Історія розвитку педіатрії.
2. Розвиток Української школи медицини і педіатрії.
3. Історія розвитку вакцинації.
4. Н.М. Амбодик – Максимович і розвиток педіатрії, акушерства та гінекології.
5. Внесок у розвиток медицини М.М. Тереховського.
6. Д.С. Самойлович і розвиток епідеміології в українських землях.
7. Розвиток військово-польової хірургії. Внесок М.І. Пирогова.
8. Розвиток хірургії. Внесок М.В. Скліфософського в хірургію.
9. Розвиток терапії.
10. Розвиток фізіології.
11. Внесок в медицину академіка М.М. Амосова.
12. Розвиток неврології та психіатрії.
13. Розвиток імунології та мікробіології. Внесок І.І. Мечникова.
14. Харківська школа педіатрії.

3.5 Правила оскарження оцінки

Порядок оскарження результатів оцінювання

1. До початку поточного та підсумкового семестрового (курсowego) контролю процедура оскарження результатів оприлюднюється і доводиться до відома здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників Університету.
2. Процедура оскарження результатів складається із трьох етапів: подання скарги, розгляду скарги, прийняття та оприлюднення рішення апеляційної комісії.
3. Подання скарги здійснюється здобувачем вищої освіти особисто у письмовій формі у день оголошення результатів складання екзамену/заліку. Приймає скаргу у формі письмової заяви уповноважена деканом особа. У відповідь на подання скарги, особа яка приймала скаргу, повинна повідомити дату і місце засідання апеляційної комісії.
4. Якщо особа, яка оскаржує результати оцінювання, бажає додати до апеляції додаткові документи, то вона повинна це зробити під час подання скарги. Екзаменаційні (залікові) роботи додатково додавати не потрібно.
5. Апеляційна скарга повинна бути розглянута на засіданні апеляційної комісії не пізніше двох наступних робочих днів після її подання.

6. Веде засідання голова комісії або, у випадку його відсутності з поважних причин, особа визначена більшістю членів на засіданні апеляційної комісії.
7. Засідання апеляційної комісії повинно супроводжуватись веденням протоколу.
8. Відповідальність за ведення протоколу засідання апеляційної комісії покладається на секретаря комісії.
9. Здобувач вищої освіти, який подавав скаргу, має право бути присутнім на усіх засіданнях апеляційної комісії стосовно власної скарги. У випадку його відсутності, секретарем комісії у протоколі засідання повинен бути зроблений відповідний запис.
10. Засідання вважається неправомірним, якщо на ньому відсутня 1/3 від загальної кількості членів апеляційної комісії.
11. В засіданні апеляційної комісії допускається оголошення перерви.
12. На одному засіданні апеляційної комісії може розглядатись декілька апеляційних скарг.
13. Графіки усіх засідань апеляційної комісії, як правило, повинні бути оприлюднені.
14. Зареєстровані скарги, розпорядження про створення апеляційних комісій, журнали обліку скарг та протоколи засідань апеляційних комісій повинні зберігатись у деканаті відповідного навчального структурного підрозділу протягом 1 року.
15. Копії зареєстрованої скарги, розпорядження про створення апеляційної комісії та протокол її засідання додаються до облікової картки здобувача вищої освіти.

4 ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Політика курсу полягає у дотриманні Етичного Кодексу, укладеного університетською спільнотою, в якому визначено основні моральні принципи (Кодекс корпоративної етики ХНМУ представлений на сайті <http://knmu.edu.ua>)

Відповідно до діючої «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу» студенти мають отримати оцінку з кожної теми дисципліни. Якщо здобувач вищої освіти пропустив навчальне заняття він має його відпрацювати відповідно до «Положення про порядок відпрацювання студентами Харківського національного медичного університету навчальних занять». Відпрацювання проводяться щоденно черговому викладачу кафедри.

У разі невчасної здачі здобувачем індивідуального завдання з поважної причини, необхідно повідомити викладача про таку ситуацію та встановити новий строк здачі. Якщо здобувач не встигає з виконанням індивідуального завдання він може попросити у викладача відтермінування з обґрунтуванням причини невчасного виконання (викладач вирішує в кожній конкретній ситуації чи є сенс подовження строку виконання і на який термін).

У разі невиконання завдань під час навчальних занять, чи невиконання частини такого заняття викладач виставляє незадовільну оцінку, яку здобувач має

перескласти викладачеві у вільний час, який слід попередньо призначити.

Під час лекційного заняття здобувачам вищої освіти рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші.

Під час практичних занять очікується достатній рівень підготовленості здобувачів до них та активна участь в роботі і виконанні поставлених викладачем завдань. Зокрема, очікується активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час занять важливі:

- повага до колег, ввічливість та вихованість,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами, підготовленість до заняття.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у різноманітних науково-комунікативних заходах з предметного профілю.

5 АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Успішне проходження курсу вимагає дотримання академічної доброчесності, знання та вміння використовувати при підготовці до занять та виконанні завдань Положення про порядок перевірки у Харківському національному університеті текстових документів – дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, матеріалів наукових форумів, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність текстових запозичень.

6 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Історія медицини : [підручник для студентів вищ. мед. навч. закл.] / Ф. Я. Ступак. Вид. 3-тє, випр. і допов. – Київ : Книга-плюс, 2017. – 176 с. : іл., портр. – Бібліогр.: с. 172–173 та в підрядк. Прим. – Імен. Показч.: 174–176. – ISBN 978-966-460-069-6
2. Історія медицини / Голяченко О., Ганіткевич Я. 2-ге вид., допов. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. – 326 с. : іл. – Імен показч.: с. 309-320. – Бібліогр.: с. 321–323. – [ISBN 978-966-673-281-4](#)
3. Історія медицини / Верхратський С. А. – К. : Здоров'я, 2011. – 352 с. – [ISBN 966-463-035-1](#)
4. Опарин А.А. История Древней и Средневековой медицины /

- А.А. Опарин. – Харьков: Факт, 2017. 784 с.
5. Посібник до вивчення курсу «Історія медицини»/ П.М.Полушкін.– Д.:ДНУ, 2016.– 242 с. URL:
http://repository.dnu.dp.ua:1100/upload/cd01488c10e047532387816735b53409Istoriya_medicini_1.PDF

Допоміжна

1. Історія медицини : методичні вказівки для студентів до семінарського заняття за темою «Виникнення медицини, її розвиток у первісному суспільстві. Медицина Стародавнього Світу» для підготовки студентів за спеціальностями 222 «Медицина», 228 «Педіатрія», 221 «Стоматологія» / Укл. В.А. Огнєв, О.В. Семененко, Н.М. Мартиненко, О.В. М'якіна. – Харків : ХНМУ, 2017. – 23 с.
2. Історія медицини : методичні вказівки для студентів до семінарського заняття за темою «Медицина раннього і класичного середньовіччя, та доби Відродження» для підготовки студентів за спеціальностями 7.12010001 «Лікувальна справа», 7.12010002, «Педіатрія», 7.12010003 «Медико-профілактична справа», 7.12010005 «Стоматологія» / Упор. В.А. Огнєв, О.В. Семененко, О.В. М'якіна, Н.М. Мартиненко – Харків : ХНМУ, 2017. – 19 с.
3. Історія медицини : методичні вказівки для студентів до семінарського заняття за темою «Медицина Нового часу середини XVII – початку XX ст.» для підготовки студентів за спеціальностями 7.12010001 «Лікувальна справа», 7.12010002 «Педіатрія», 7.12010003 «Медико-профілактична справа», 7.12010005 «Стоматологія» / Упор. В.А. Огнєв, О.В. Семененко, О.В. М'якіна, Н.М. Мартиненко. – Харків : ХНМУ, 2017. – 20 с.
4. Історія медицини : методичні вказівки для студентів до семінарського заняття за темою «Вчені-медики України» для підготовки студентів за спеціальностями 7.12010001 «Лікувальна справа», 7.12010002 «Педіатрія», 7.12010003 «Медико-профілактична справа», 7.12010005 «Стоматологія» / Упор. В.А. Огнєв, О.В. Семененко, О.В. М'якіна, Н.М.Мартиненко. – Харків : ХНМУ, 2017. – 21 с.
5. Історія медицини : методичні вказівки для студентів до семінарського заняття за темою «Історія Харківського національного медичного університету» для підготовки студентів за спеціальностями 7.12010001 «Лікувальна справа», 7.12010002 «Педіатрія», 7.12010003 «Медико-профілактична справа», 7.12010005 «Стоматологія» / Упор. В.А. Огнєв, О.В. Семененко, О.В. М'якіна, Н.М. Мартиненко. – Харків : ХНМУ, 2017. – 18 с.
6. Contribution of India In Medical Sciences (PDF). Archived from the original PDF on 2018-04-08. Retrived 2018-04-07.
7. Kessel, Grigory (2019). “Syriac Medicine”. The Syriac World. London: Routledge, pp. 438-59.

7 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. [History of the Health Sciences World Wide Web Links \(Medical Library Association\)](#)
2. [Wellcome Library](#)
3. Collections of books, manuscripts, archives, films and pictures on the history of medicine from the earliest times to the present day. Searchable catalogue of archives and manuscripts. <http://archives.wellcome.ac.uk/> The historical image collection contains over 160,000 images and is keyword searchable.
4. [Online Catalog, National Library of Medicine](#)
5. The NLM Catalog provides access to NLM bibliographic data for journals, books, audiovisuals, computer software, electronic resources and other materials. Links to the library's holdings in LocatorPlus, NLM's online public access catalog, are also provided.
6. [World Health Organization \(WHO\) Historical Collection](#)
7. [Institute of Historical Research, Medical History Page](#)
8. [History of Vaccines Web Site](#)
9. [LitMed: The Literature, Arts, & Medicine Database \(NYU\)](#)
10. The Literature, Arts, & Medicine Database is an annotated multimedia listing of prose, poetry, film, video and art that was developed to be a dynamic, accessible, comprehensive resource for teaching and research in MEDICAL HUMANITIES, and for use in health/pre-health, graduate and undergraduate liberal arts and social science settings.